

Megjelenik
1 évfolyam 12 íven,
egyedül a hónap 1-én.
Előfizetési díja:
1 forint.

IRODALMI SZEMLE.

KIADÓ ÉS SZERKESZTŐ:
LUGA LÁSZLÓ.

Hirdetések
kétszer hasábozott
petitsoronként
6 krajczárral
számítatnak.

Eger. V. évfolyam.

8. szám.

Augusztus 1-én, 1880.

A „Horányi“-kör.

A kecskeméti kegy. t. r. növ. papok közt fenálló „Horányi-kör“ folyó évi jun. 7-én tartá utolsó gyűlését. A gyűlés a növendékeknek kalazanti sz. Józsefről nevezett tanuló-termében, melynek már az ajtaja fölött létező következő felirat is „Fili, disce via virtutis tendere ad Astra, Disce labore pio promeruisse Polum“ komoly munkásságra hívja föl a növendéket, s melyben ez alkalomra kalazanti sz. Józsefnek és Horányi Eleknek olajban festett képei koszorúkkal felékesítettek, ünnepies hangulatot s lelkesedést keltő beszéddel tartatott meg. E beszédet, melyet nt. Nagy Alajos, a növendékek tanfelügyelője, mint a kör elnöke tartott, s mely a kör tagjai ez évi munkálkodásának hű képét mutatja fel, a kör egyik tagjának gyorsírói följegyzése szerint egész terjedelmében ide csatolunk.

Nagy tiszteletű Igazgató ur! Igen tisztelt Tanár Urak! Kedves Tagtársak! — A „Horányi-kör“ gyűlései ez évi folyamának Isten segítségével végére jutottunk s ezuttal talán szerénységgel nélkül azt is elmondhatjuk, hogy némi siker is koronázta igyekezetünket. Ha a hadfi a véres küzdelmek lefolyása után szinte feledi a sebeket, melyeket kapott és csak a kivívott győzelem édes emléke áll lelke előtt: úgy ha talán nem is mindenben hasonlóan a harczihoz, de legalább a kifejtett igyekezetet illetőleg édes öntudattal tölthet el bennünket is munkásságunk emlékezte, mely, biztat a remény, hathatós rugóul fog szolgálni jövő munkálkodásunkhoz. Dessewffy Emil, a magy. tud. akadémia hallatlan emlékü jeles elnöke, egyik beszédében ezen szavakat intézte az akademiában összegyülekezettekhez: „Legyen minden magyar ember, magyar tudós, a nemzetiség őrkatonája.“

Mi is egy nemzetiségnek, a magyar nemzetiségnek katonái vagyunk.

Azonban, midőn mi, mint ezen nemzetiségnek tagjai mindazon kötelezettségeknek lelki-

ismeretes teljesítésére érezzük magunkat hivatottnak, melyeket hazánknak, nemzetünknek anyagi és szellemi jóléte, physikai és erkölcsi boldogsága tőlünk megkíván: ugyanakkor ki ne éreznél közülünk, hogy egy fensőbb hazának, egy égi mennyei nemzetnek is hivei vagyunk, oly nemzetnek, mely menten a földi nemzetiségnek nem egyszer alantas korlátaitól, már nem ismer származási különbséget ember és ember között, mely idegent és scythát, zsidót és görögöt, mint az apostol mondja, egyaránt kebelébe vesz s mindenkit ugyanazon fensőbb, mennyei világ polgárságának szívet, lelket megnemesítő adomány-levelével ajándékoz meg.

És midőn e két nemzetiség hiveiül valljuk magunkat, nem vonhatjuk ki magunkat azon kötelezettségek alól, melyeket azoknak szeretete egyaránt ránk ró. — E köteletség-teljesítés első sorban mindenekelőtt az önismerést teszi ránk nézve szükségessé, azt az önismerést, mely szülője a szerénységnek, az alázatosságnak. Nem kell mondanom, hogy a természetben úgy szólván mindennek szerény, csekély, kicsiny a kezdete.

A kiseded mag elenyészik, hogy szépen virágzó, majd kedves gyümölcsöt termő fává növekedjék. Némely virágoknak, hogy az általok rejtve s mintegy megkötve tartott illatot feltűnethessék, el kell tapodtatniok. A hattyu, mely kimulását előre érzi, mint mondják, oly bus éneket hangoztat, hogy nem lehet megindulás nélkül hallgatni. S ki ne hallotta volna, mit a füllemüléről beszélnek, hogy miután szemeit kiszúrták akkor zengi fáradhatatlan kis torka azokat a fájdalmas, mélabus dalokat, melyek ellenállhatatlan részvétellel töltik el szívünket a lég dalosainak e királya után? Bizonyos tekintetben az embereknek is, ha a nagyságnak csak némileg is magas fokára akarnak fölemelkedni, s ha a köteletség állhatatos teljesítése által az önelégültség birtó-

kára kívánnak szert tenni: szintén mintegy meg kell semmisülniök, maguk előtt csekélyeknek, semmiknek látszaniok, szóval megalázódniook. Szerénység, alázatosság az, melyből minden szépségnek, jónak csirái egyesek és nemzetek életében sarjadni látjuk . . . Hogyha valamire akarunk jutni, előbb magunkat, magunkban erőinket, tehetségeinket teljesen meg kell ismernünk, hogy ekkép az önismeret birtokában azokat egy fensőbb célra áldásos sikerrel felhasználhassuk.

Igen, mert itt meg kell emlékeznünk arról, a mit sz. Pál mond: „Mi jó van bennünk, a mit nem nyertünk? ha pedig nyertük, mit dicsekszünk, mintha nem nyertük volna?” Igen itt megismerjük azt is, hogy a mink van, azt Istennek köszönjük és épen azért nem feledjük a köteleesség szavát, miszerint tehetségeinket Isten dicsőségére kell felajánlanunk, és ha netalán egy kis sikert felmutatandunk, e sikert szerénységünknek tulajdoníthatjuk, alázatosságunknak köszönhetjük, hasonlóan az ibolyácskához, mely elrejtőzik, elvonul a kíváncsiak szeme elől, de csak azért hogy illatát annál jobban éreztesse a közel levőkkel? A vagy kérdezzétek meg a történelmet, kiket ismer az emberiség valódi bölcseseknek, termékeny tudósoknak, teremtő művészeknek, embertársaikat boldogító erényhősöknek? Tudjátok-e: egy Newtonnak, Keplernek, Kopernicusnak stb. kiknek tudománya szűkeknek találta a föld határait, — mijök volt nagyobb tudományuknál. Alázatosságok. Krisztusnak s a galileai halászoknak Rómában székelő utódjai, kik századokon keresztül emberit fölülhaladó erővel, bölcseséggel vezérelték s vezérlik az emberiség hajóját — tudjátok-e, miben mutatták magukat legnagyobbaknak?

Az Isten szolgálainak való alázatos szolgálásban.

Igen, mert az alázatosságban rejlik a valódi siker egyetlen föltétele, biztosítéka. Nincs szép, jó tett, igazi erény, mely hijával lehetne az alázatosságnak. Olyan az, mint a balsam, melyet, hogy valódiságáról meggyőződhesünk csak annak a próbának kell alája vetnünk, vajjon vízbe csepegtetve fenmarad-e annak tetején vagy fenekére ülepedik. Minden fensőbb eszmére irányzott komoly törekvés alapjául bírja az alázatosságot, és csak ebből áradhat ki az önbizalom mely záloga minden nemesebb sikernek. Ilyen alázatos önbizalom, ilyen szerény önértzet volt az, mely vezér-

lett bennünket is munkálkodásunk ez évi folyamán keresztül; ez juttatott azon igénytelen sikerhez is, melynek ma örülünk. De ha sikerhez nem is vezérlett volna bennünket, még akkor is nem kellene megnyugodnunk? Hiszen mi nem látszatért dolgozunk, mi a sikert is csak eszközzül tekintettük, és nem célul, melyet Isten jellelt ki számunkra! Annál kevésbbé kellene elcsüggednünk a sikertelenség érzetében is; mert nem tudjuk-e, hogy a legnagyobb mű, intézmény, eleinte szinte fölismerhetetlenül csekélynek tünik fel és csak későbbben fejti ki áldásos munkálkodását:

Hogy többet ne mondjak, csak magának Krisztusnak művét hozom fel, kinek egész tanrendszerét némelyek bolondságnak, mások képtelenségnek nevezték. Ki mondhatta meg előre a zsidók és pogányok közül, hogy Jézus lenézett, megvetett vallása, melyet szerzőjével együtt vérbe akartak fojtani, s mely a bölcsöböl csak azért látszott kikelni, hogy mennél előbb sirba szálljon — örökfényü vezérsillaga legyen az emberiségnek? És mégis úgy lön. Mert, ne féljünk, ha eljő az idő; eljő, előkerül vele együtt az igazsággal próba köve is. — és ime a mű, melynek Isten létet adott, mert belé az élet csiráit oltá be, nem csak el nem romlott, hanem a mustármaghoz hasonlóan terebélyes nagy fává lön, mely a föld nemzeteit jótékony árnyékába fogadá!

De midőn nem tüztük ki magunknak célul a modern érteményben vett sikert, a kornak áramlatához való alkalmazkodás sem lehetett célja munkálkodásunknak. Egy Morus Tamást, egy Zrinyit, egy Széchenyit, vagy kiket valamennyi előtt kellett volna emlitenem, vallásunk szent és hőslékü vértanuit vezette-e kitüntetés, hirnév, kincs, siker vagy anyagi haszon?

Mi emelte ezeket világesodálta nagyságuk magas fokára? Ki tagadná, hogy az alázatos önismeretből folyó köteleességnek, munkának rendíthetetlen teljesítése? — Mi is alázatos önismeretben, szerény önbizalomban munkálkodtunk; és ez szabta meg nekünk is az irányt munkálkodásunkban; ez bátorított, erősített; ha netalán olykor-olykor csüggedtünk, ez buzdított, ez lelkesített.

És hogy ez önbizalom némi sikerre vezett legyen, első sorban megkivántató volt a munka, második sorban a munkában kitartás. Az a munka, mely kalazanti sz. Atyánk szavai sze-

rint is előzloga a sikernek — „Coronam in Religione praecedit labor et pugna;“ az a munka, mely nagy Széchenyink szerint is lépcsője minden jónak és, melynek ellenkezője „a henyesség — minden bűn kezdete, egyes embernél s egész nemzeteknél.“ (Zichy Ant. Eszmék adatok . . . gr. Széchenyi István naplójából. 24. l.) Igen, ezzel a szerény önbizalommal párosított komoly törekvés erkölcsi erővé, kitartássá fokozódva tette lehetővé, hogy valamit létrehozassunk. És ez természetes K. Tagtársak! mert ha feledjük is az Irás szavait: „A ki magát felmagasztalja, megaláztatik“ — nem önkényt következik-e, hogy az önmagukban tulbizakodók botlást-botlásra kövessenek el; ellenben azok, kik nem annyira önmagukban, mint Istenben biznak, sikerre leljenek, felmagasztaltassanak? De nézzük, miben áll ez a valami? Ez a valami miben áll, mindjárt látni fogjuk. A nélkül hogy szorosabban részleteznők, az ez évi gyűléseinken napfényre hozott munkák gyümölcseit, csak egy általános visszapillantást vetünk munkálkodásunk eredményére.

Munkálkodásunk, hivatásunkhoz képest, mely nem egyéb mint a szerzetességgel egybekapcsoltan a lelki, szellemi tökéletesedés, első sorban csak oda irányulhatott, hogy mennél jobban meggyökerezzék bennünk azon meggyőződés, miszerint a legnagyobb művészet: megtanulnunk másokat arra tanítani, hogy magukat tanítsák. Istenre, a legfőbb paedagogusra, mint miután szerzett folytonos tekintet és az ebből folyó cél tudatossággal párosított szerény önbizalom vezérelt bennünket ez irányu munkálkodásainkban. Itt körünknek minden tagja megkísérlette erejét, és ez magyarázza meg, hogy ily neveléstani értekezéseink száma 26. Mert lelkünk előtt lebegett az igazság, melyet főleg ezen neveléstani értekezéseink által igyekeztünk elérni, mint előzlogát munkálkodásunk majdani való sikerének; munkálkodásunk annál kevésbbé ismertetett e téren lankadást. Ugyanakkor azonban nem lehetett mellőznünk ama másik feladatot sem, hogy t. i. az örök szépnek eszméjét tisztába hozni igyekezzünk. Erre irányzott aesthetikai munkálkodásunk eredménye az előbbivel arányos, a mennyiben e téren kidolgozott fejtegetéseink száma szintén 26. — Minthogy pedig az embernek nemcsak magával de másokkal szemben is tisztába kell jönnie, hogy álláspontja szilárd, ingathatatlan legyen, az önbírálás teréről mások bírálására is át-át kellett lépni

és azon Horatius által említett köszörűkőhöz kell hasonlókka lennünk, mely a nélkül hogy vágni bírna, a vasat annál jobban megélesíteni képes: „Fungar vice cotisacutum“ . . . Hogy mennyiben feleltünk meg itt is magunk elé tűzött nemes feladatnak, mutatják az általunk itt felmutatott dolgozatok; de hiszem, legjobban mutatja mindenkinek öntudata. Az ez irányban kidolgozott bírálatok száma 18. Ha az e helyen felolvasott és a Dupanloup-féle „Nevelés“ czimű munkának lefordított részeiről szóló bírálatokat is hozzá vesszük ezekhez, úgy az e nemű munkálataink száma 24. Mert említettük a Dupanloup-féle munkát, hogy e tárgyra is áttérjek, röviden csak annyit említek, hogy ha azon munkát, melyet az orleansi nagy főpap után hazai nyelvünkre átültetni czélul tűztünk ki magunknak, nem is fordítottunk le még annyira hogy elmondhatnók, mikép a sikernek már biztos zálogát bírjuk, annyit elmondhatunk, hogy már majdnem két kötetet lefordítván — az idei részt is beszámítva — erőnkhez képest itt is megtettük a magunkét. — Az e tekintetben eddig felmutatott eredményre nézve ezek után biztathatjuk magunkat azzal a jó reménységgel, hogy Isten segítségével a társak ügyszeretete mellett egy-két év múlva az egész munkát befejezhetjük s vele és benne egy igénytelen de mindig emelő monumentumot állítottunk szerény de szerény munkálkodásunk emlékjelül. Cato, a híres római bölcselő, szokta mondani azon mély jelentőségű szavakat:

„Interpone tuis interdum gaudia curis,

Ut possis animo quemvis sufferre laborem.“
cura, gond, komoly foglalkozás volt irányadó munkálkodásunk eddig felmutatott folyamán; de a curával egybekötöttük a gaudiumot is, vagyis azt az örömet, mely származik a szépnek olyatén élvezéséből, mely függetlenül a napi közönböستől fölemelt bennünket a költői ideál magaslatára, hogy azt teljes szépségében és fonségében ismerjük és belőle benső szellemi élvezetet merítsünk. — Hogy mennyiben jutottunk és mennyiben juttattak bennünket tagtársaink az imént megjelölt célhoz, — talán merészség lenne vérmes ítéletet mondani; de a szerény önbizalom, melyet czélul tűztünk magunknak, még egyrészt itt is, megóv bennünket a szerénytelenségtől, másrészt figyelmeztetni fog az ismeretes „suum cuique“- elvre is.

A költészetben megnyilatkozó szép megeze-

rettetésére irányult, költeményeknek, melyek e körben felolvastattak, száma 12. — És ha ezekhez csatoljuk azon szép, lendületes és érzelmekben gazdag költeményeket, melyek Kalazanti sz. Atyánk ünnepélyére irattak s ugyanott előadtak, vagy ha még ezekhez vesszük azon két költeményt is, melyek Latium örök szép nyelvén egyik zengzetes tollu veterán testvérünk, nt. Budaváry kal. József által ez alkalomra irattak és tagtársaink által ugyanakkor előadtak; az itt fölemlítettek száma 17-re emelkedik. — Ide sorolhatjuk még azon tagtársaink műveit, kik a fölemlített irányokon kívül, erőiket és tehetségeiket más, de nem kevésbé körünk keretébe vágó téren is megkísérelték értékesíteni. E munkálkodás irányát mutatják az általok kidolgozott értekezések. E tekintetben a beadott — számszerint 5 — szabad dolgozatokból a sokoldalúságot nem igen hozhatjuk ugyan fel, de a kezdet is olyan, hogy annak sikerét látva méltán biztathatjuk magunkat azon reménnyel, miszerint a körünkben ez irányban megindult önállóbb munkásság is idővel mind bővebben hozza meg gyümölcsét. „Per ardua ad astra“ — meredek út vezet a célhoz. A már említett Dupanloup-féle fordítások mellett föl kell említenem azt, a bár szűk medrű munkálkodást, mely mint körünk határain belül fakadt forrás, kisedet tükrében a széplelkű görög nép életéből mutatott be előttünk egy-két mozzanatot — értem azon fordítást, melyet egyik tagtársunk végzett. S minthogy az élet is hasonló a tükörhöz, mely a fordulati szög szerint különböző alakot mutat fel; s minthogy a tükör célja nem egyéb, mint a tárgyak hű feltüntetése: bizonyos tekintetben ilyen tükröket vettünk, illetőleg vett egyik tagtársunk alkalmazásba azon meséknek szerkesztése által, melyeket — szám szerint 8-at — körünkben felolvasott.

Ha már az itt vázolt eredményt összevonjuk, úgy munkálkodásunk egyes nyilatkozatainak teljes számát 110, illetőleg 119 dolgozatban alapíthatjuk meg. — Az év folytán 35 gyűlés tartatott, melyeken ezek felolvastattak — megbíráltattak és tisztába hozattak. — Ezzel kapcsolatban kell fölemlítenem azon szellemi élet-tárt is, mely e tekintetben szintén támogatásunkra szolgált tevékenységünk megkönnyebbítésénél, értvén azon könyvtárt, mely részben rendünk ft. Kormánytanácsának atyai gondoskodása, részben

egy-egy jötevők liberalitása által ez évben is mintegy 60 — darabbal szaporodott, s mely jelenleg közel 600 kötetet számlál. Ezekkel kapcsolatban hálásan említem föl itt azt az édes emlékezetű tényt is, melyet vajha mások is követnének, — értem a főt. generálisnak, Casanova kal. Józsefnek 1877-ben tett 8 db. aranyból álló ajándékát, mely fölváltva és kerekszámban 50 frtra kiegészítve a helybeli takarékpénztárban kamatoz. Innen is remélhetjük, hogy az újabb jötevők adakozásával majdan 100 frtra kiegészítendő összegnek kamata, könyvtárunknak akár egy-két jó könyv megszerzése, akár az elrongyoltak be-köttetése által gyarapodására fog szolgálni. Továbbá még egy tekintetet kell vetnünk azon irányra, mely több dolgozatainkéval ugyan azon forrásból fakadt, bár külön mederben folyt: értem azon munkálatokat, melyek, jóllehet mint szabad dolgozatok már fölemlítettek, de itt mint pályadolgozatok jönnek figyelembe. — A pályatételek gondolatink világához és felfogásunkhoz voltak szabva, és egyszersmind tekintettel azon egyszerűségekre, mely tagjainkat jellemezte. A pályatételek a következő eredményt tüntetik fel:

1) A kitűzött első pályatétel megoldására beadott és körünkben felolvasott értekezések, ha nem nagy számúak is, általában a komoly törekvés jeleit észleltetik. Minthogy mégis az, melynek czime: „Eötvös József b. költészete,“ nemcsak tanulmányyszerű s önállóbb törekvés nyomait láttatja, hanem magát társaitól, mind gondolatainak szerves összefüggése, mind stilusbeli könnyüségé által is megkülönbözteti, e dolgozat szerzője: Fludorovics ker. János, az egy cs. k. aranyból álló jutalomra érdemesnek ítéltetik.

2) A második tétel megoldására egy dolgozat adatott be, melynek czime: „Sz. Jeromos néhány levele.“ Mind a mellett, mert szerzője leszámítva néhány apróbb, figyelemre is alig méltó hibát általában derekasan megküzdött a fordításnak tartalomra és alakra vonatkozó nehézségeivel: az 5 o. é. frtnyi jutalomra magát érdemesítette.

3) A harmadik tétel megoldására beadott és felolvasott költemények, akár mennyiségöket, akár sikerültségöket tekintsük, általában figyelemre méltó jelenséget mutatnak. Közülök mégis az, melynek czime: „Tisza partján,“ nemcsak a felfogásban nyilvánuló önállóbb költői felfogás, de az alakításban jelenkező könnyedség által is elő-

nyösen kiválik — miért is szerzője Veszelyi Sándor a 3 o. é. frnyi jutalmat méltán megérdemli.

4) A negyedik tétel megoldására szolgáló bírálatok, dolgozatok általában szerzőiknek lelkiismeretes munkásságáról tesznek bizonyosságot. Tekintettel mégis az alapos és tárgyiasan igazságos felfogásra, a logícailag beható ítéletbeli erőre és ügyességre, stílusbeli gördülékenységre, mely főleg a Fludorovics k. Jánosnak „Eötvös József b. költészete“ című tanulmányáról irt bírálatban oly szép kifejezést nyert, e bírálat szerzőjét: Kozár Ferenczet a 2 o. é. frtból álló jutalom méltán megilleti.

5) Továbbá azon bírálat szerzőjét, mely ugyancsak Fludorovics k. Jánosnak „Miért kell a régi görögöket oly buzgón tanulmányoznunk“ című értekezését tárgyalja, s mely mind tartalom mind alak tekintetében az előbbihez legközelebb áll — Gombos Lászlót 1 o. é. frttal jutalmazzuk.

6) Végül Varju Jánost, ki különösen „Horányikör“-ünk történetének, lelkes ügyszeretetről s kiváló szorgalomról tanuskodó megírásával évkönyveinkben maradandó emléket állította fel nevének, — fáradozásának némi elismerésül Eötvös József b. „Gondolatok“ című diszes kötetű második kiadásával jutalmazzuk.

Itt kell fölemlitenünk végre a főt. Lutter Nándor, a budapesti tankerület h. főigazgatója által kitűzött mennyiségtani pályatételnek eredményét, mely szerint a tétel helyes megoldásáért a 20 frkos arany pályadíjat Bolgár Mihály tagtársunk nyerte el, Kroll Rudolf pedig az irányának kifejtett szorgalmáért 3 ez. frttal jutalmaztatott.

Ez a prospectus, mely tanúskodik működéseink eredményéről. Ha Széchenyivel szólva el kell ismernünk azt, hogy a boldogság titka a lélek tükrében rejlik, melyben minden visszaverődik. Ha ez eltörik, vége mindennek (Zichy, Id. m. 27. lap); ugy mi elmondhatjuk, hogy a mi lelkünk tükrében a szerény önbizalmon épült munkálkodás verődött vissza. A munkásságban kerestük boldogságunkat, azon munkásságban melysz. Atyánk midőn oltalmát kikérve pillantatra sem feledkezék meg ugyancsak az ő mély értelmű szavairól: „Quomodo eris lux mundi si neque tibi lucet?“ Másrészt folyton vezérfáklyául szolgált előhaladása útján dicső Horányinknak hazájaért lángoló munkaszeretete. És ne kételkedjünk, az ily lelkiismeretes munkálkodás, ha nem is mindjárt, előbb-utóbb meghozza gyümölcsét. Igaz hogy ma a világ, mint Kazinczy

mondja „Kenyér, haszon után indul,“ nekünk pedig nem annyira a physikai kenyér szükséges, mint az, a mi társulatunknak fönt említett céljával megegyezik. És minthogy mi a szellemi kenyeret igyekeztünk megtörni, minthogy mi nem az anyagi, a külső sikert, hasznot tekintők követendő elérendő célul, miként azt minden gyűlésünk tanusítja: szomorkodhatunk-e a külső sikernek netalán kimaradása miatt? — Hogyha dicsékedve külső sikert nem említhetünk is fel, öntudatnak mondja: a nélkül, hogy erre törekednénk, birni fogjuk ezt is, mert a belső sikert már birjuk lelkiismeretünkben. És hogy ezt birjuk, azon meggyőződésnek köszönjük, melyet sz. Atyánknak fönt hangoztatott útmutató szavai öntöttek belénk. E szavak teszik a mi irányelvünket. Ezen irányelv vezérlése mellett adok még a lelkemet ez alkalommal eltöltő szeretetnek néhány szóban kifejezést. És e néhány szó intézve van azon 8. oszt. tagtársainkhoz, kik e kis körünket két évi munkálkodásukkal értékesítették. — Munkálkodásuk tanusítja ama komoly igyekezetet mely önök lelkét áthatotta. Öntudatukban birják ugyan legédesebb jutalmukat: de legyen ezért részemről is igazán érzett köszönet kifejezve és azon forró vágy, vajha legközelebb rájuk váró rendeltetésök helyén is e jó magot, melyet itt kiviragoztattak és reményesfává növesztettek, jó földbe ültessék s gyümölcsöztessek. Ugyanezen köszönetnek őszinte kifejezését fogadják azon társaink is, kik már ez évben komoly, az ügyért lángoló szeretetöknek adtak kifejezést és reményt nyújtanak arra, hogy a ránk következő évben körünk életében munkálkodásuknak még maradandóbb jeleit adják.

És most rójuk le a hála, kegyelet tartozását első sorban nt. Poiák Ede igazgató ur iránt, ki folytonos, meleg érdeklődése által munkálkodásunkra bátorítólag hatott, ki gyűléseinken való részvéte által tevékenységünket fokozta, — a miért ezúttal neki nemcsak magam, hanem tagtársaim nevében is forró elismerést mondok. Ennek kapcsán kell kiemelnem egyik buzgó tanártársamnak, nt. Keszthelyi Endre urnak, irántunk mutatott szakadatlan figyelmét, ki ez évbéli fontos elfoglaltsága mellett sem szünt meg munkálkodásunkban feltüntetett szerény igyekezetünk iránt érdeklődni, minden egyes alkalommal való megjelenése által hozzájárulván ahhoz, hogy munkálkodásunk megkezdett irányban tovább halad-

jon. Végül fogadják azon nt. kedvestantársaim is, kik ez alkalommal nt. házfőnök urral élükön tudomásul akarván venni eddigi munkálkodásunk eredményét, becses jelenlétökkel bennünket megtiszteltek, — mélyen érzett hálás köszönetünket és azon őszinte ohajtásunk nyilvánítását: vajha ezen munkálkodásunk feltüntetése nekik is édes örömet szerzett legyen. — Ezek után nem lehet még fölemlítés, illetőleg megérdemelt dicséret és elismerés nélkül hagynom azt az alaki könnyűséggel párosított tartalmasságot, mely ez évi gyűléseink jegyzőkönyveiben nyilvánul. Érdeme ez Kovácsik Józsefnek, a mi szeretett jegyzőknék, melynek épen azért az ő általa vezetett jegyzőkönyvben hadd álljon itt emlékezete. Végül mert az egyházi hymnus gyönyörű szavai szerint „sine tuo nomine nihil est in homine“ minden siker és áldás onnan felülről van, a világosság Atyjától, illő, hogy amint Istennel kezdtük munkánkat, úgy a végzett munkálkodás után is adjunk hálát Istennek, hogy elégséges erőt, kitartást adott az üdvös munkálkodásra. Ez és az év lefolytára ve-

tett végső visszapillantás töltse el szívünket amaz édes reménnyel, vágygyal és bizalommal, hogy jövőre is ugyanazon forrásból merítsünk, erős hitben, teljes meggyőződésben lévén azon nagy igazságról „Ki Istenben bizik nem csalatkozik“.

* * *

Ezen beszéd után nt. dr. Polák Ede, t. rendi kormánysegéd s a kecskeméti keg. t. r. főgymnasium érdemekben gazdag igazgatója fejezte ki elnöknek tapintatos s a kör ügyeinek vezérlésében fáradságot nem ismerő tevékenységeért köszönetét. Ezt követőleg pedig Vohradnik Károly, VIII. oszt. szépreményű keg. t. r. növendék lelkesült majd elérzékenyült hangon fejezte ki a kör tagjainak nevében elnökük iránt az irodalmi vezetésükben kifejtett mentorkodó fáradságért a fiatal lelkekben kelt elismerésnek, hálának, s kegyeletnek mesterkétlen, meleg érzelmeit. És ez képezte egyszersmind a kecskeméti keg. t. r. növ. papok Horányi-köre ez évi szerény de nemes irányu irodalmi munkálkodásának méltó szegletkövét.

Szemle.

Horváth J. **A Szentírás és a tiszta ész.**

Egyházi beszédek az év minden vasárnapjára. Első évfolyam. Első könyv. Irta Horváth János áldozópap. Budapest. Hunyadi Mátyás int. nyomása. 1880. 8-adr. 318 l. Ára?

Semmi sem hat oly üditően valamely tudományra, mint hogy ha annak egyes részletei, szakaszai gonddal feldolgoztatnak, felőlük monografiák készülnek, melyekben a kiszakított rész a többiekkel való vonatkozásában megvilágittatik. Tudomány levén a hithirdetés, a hitszónoklat is, csak nyerhet, ha egyes ágai külön tanulmányozás tárgyává tétetnek. Hangsúlyozandó ez kivált napjainkban. Uj viszonyok, kortünetek uj kötelességeket teremtenek a hitszónokokkal szemben. Különösen pedig a városokban levő közönség az, mely hamarabb hódíttatván meg a keresztényellenes áramlatok által, különleges tanítást igényel.

Ujabbán minden a természettudományok felé látszik fordulni. Igaz ugyan, hogy az egész dologban talán több a divat, mint a valóság. És mert nincsen tudomány, mely többé-kevésbé bele nem játszanék a vallás nagy kérdéseibe is, kivá-

ló figyelem fordul azon tárgyak felé, melyekben a természettudományok a szentírasi szöveggel érintkeznek. A világ keletkezése, a hatnapi teremtes munkája folytonos discussio tárgyai, mely elől a hitvédő egyházi szónok sem zárkozhatik el, hanem köteles hitünk álláspontját előadni, hitvédő módon, apologetice eljárni.

És van sok hasonlóság korunk egyházi viszonyai s a nagy egyházatyák kora közt is. Akkor a haldokló, de még a társadalomnak vérében levő pogányság ellen kellett küzdeni, ma pedig egy keletkezében levő, a kereszténységgel szemben közönyössé váló, modern pogányság felé hajló kor ellen kell a ker. igazságok örökérvényét hirdetni. S csakugyan ilyes hitvédő modorban sok jelest szolgáltatnak kitünőbb hitszónokaink. Így P. Félixnek és Lacordairenek nevezetes konferenciái melyek a főnebb említett kérdésekre is kiterjednek, továbbá a nemrég elhalt trieri érseknek, Eberhard Mátyásnak, rhetoricus szépségeiben gazdag beszédei Mózes I. könyve felett (csakhamar 2. kiadást értek) megbecsülhetetlen bányái azoknak, kik e tárgygyal alaposan foglalkozni

óhajtának. Csak úgy, mint egykor sz. Vazul vagy aranszaju sz. János tartottak hitszónoklatokat a hexaemeron felett koruk keresztényeinek, úgy törekesznek ez újabbak a modern rationalismussal szemben a mózesi adatokat, mint a kereszténység alapjait magyarázni, védeni.

Minálunk egy fiatal pap, Horváth János, ki ezelőtt megjelent apróbb sz. beszédeiben is kiváló előszeretettel foglalkozott az ószövetségi tárgyakkal, most hasonló irányu, egész tervszerű munkával lép a kath. közönség elé. Célja nem kevesebb, mint egész beszédkört nyújtani az ószövetségi nevezetesebb események felett, apologetice fellépni a ker. igazságok mellett, kiválóan arra törekedvén, hogy az ószövetségben megmagyarázza az újat, hogy e történeti adatokban foglalt eszméket a hívek épülésére fordítsa. S a közönség méltányolja is: műve máris a 2. kiadást éri.

A szerző törekvése kiválóan hívja fel méltánylásunkat. Abban, hogy szerző e tárgyat felkarolta, van egy kis, általunk örömmel látott visszatérés a sz. atyákhoz, kik szívesen foglalkoztak a Genesisssel; kivált aransz. sz. János, kire Horváth gyakran támaszkodik. Méltánylandó továbbá az időszerűsége való törekvés s ennél fogva az eltérés azon chablonszerű modortól, mely szerzet frázisokban bővelkedve moralizálni; a törekvés összehordani az anyagot, mely az ilyen sz. beszédekhez tartozik, s mely, — a sz. beszédgyűjteményeknek céljok levén a készülőknek gondolatokat adni, megbecsülhetetlenné teszi az ily könyvet mindazokra nézve, kik hasonló tárgyakkal foglalkoznak; a törekvés, az egyes vasárnapi evangéliumokat, az egyház szándéka szerint is a felvett tárggyal összefüggésbe hozni, a mennyiben lehetséges (természetes ez a szerzőnek sem sikerült mindig); a törekvés, a beleszótt ügyes hasonlatok, a sok szebbnél szebb idézet által a gondolatoknak bizonyos emelkedettséget adni, s egyúttal a szerző szép olvasottságát kitüntetni, mi által egy-egy beszéd mintegy mozaikszerű alakot ölt; a törekvés, a hatnapi teremtés, munkájának vázolója s apológiájával kapcsolatban mindenütt a ker. theodicaea magasztos eszméire utalni, s így az olvasót emelkedett hangulatba hozni.

Sok tehát a czim a méltánylásra, melyet növelhet annak meggondolása is, hogy szerzőnek sok nehézséggel kellett megküzdenie. Nehézséget

okoz, hogy szerző egy-egy beszédben kissé értekezést s kissé beszédet is akart nyújtani, s így néhol túlnyomó az értekezés a beszéd rovására, másutt meg előtérbe lép a sz. beszéd a felvett tárgy kifejtésének ártalmára. Némely helyen egy és más iróból hosszabb idézeteket is adván, a különböző stylek egymásra következése szakadozottságot ad a beszédnek. Nehézséget okozott annyi mindenféle itt előforduló tárgynak összefoglalása pedig szerző mindent ohajtana megbeszélni. Némely helyütt nincs meg a kellő összefüggés, a részek aránytalanok, s az író a végén imaszerű befejezéssel tudott csupán némi sz. beszédszerű alakot, kerekdedséget adni előadásának.

Nagy érdekléssel s figyelemmel olvastuk az e kötetben foglalt 21 beszédet, s ennek tulajdonítsa szerző, ha némi feltűnőbb hibákra figyelemztetjük.

A 44—45 lapokon háromszor is előjön h o z z o n a k h o z z a n a k helyett. Sajtóhiba-e vagy provincialismus? De mindenáron h o z z a n a k a j ó.

Szintén a 3. beszédben, 56 l. az a hasonlat az ember szellemi természete és tulajdonai, s a Szentháromság közt nincs egész tisztaságban kifejezve. Kényes kérdés ez; s legjobb az ily hasonlatok kifejtésénél a sz. atyák vagy egyházi classikus írók tulajdon, finom árnyalatu szavaival élni, különben igen könnyen vagy sokat vagy keveset mondunk.

A 73. 74 ll. 5. beszéd kissé erőtetett mondat szerkezet található, a mi természetesen a világosság kárával jár s nehézkessé teszi a megértést.

77. l. a sz. írási idézet. Ez mostan csont az én csontomból stb. nem egészen hű a Tárkányi fordításhoz. Erre is kellene ügyelni.

82. l. 5. besz. az a különböztetés a társas és társadalmi élet közt nagyon erőtetett. S aztán — megengedi szerző, ha kimondom, hogy az ott általa fejtegetett eszmék határozottan a Rousseau teoriájára vallanak. Pedig ezt tán szerző sem akarta. S épen ennek a tárgynak folytatásában aztán (83 l.) egyenesen egyházpolitikai vezérezikfélet nyújt író, a mi nem ide való, s a nexus rovására is szolgál.

98 l. (6-ik besz.) a nyelv eredetéről szól, a mit helyesebben talán már a 4. beszédben lehetett volna kifejteni. Ott inkább lett volna helyén, míg itt csak alárendelt részletet képezhet.

104. l. A 7. beszédben szerző szándékozik a halál és élet fájáról beszélni. S az első részben

szépen szól a halál fájáról, míg a 2. rész teljesen elmarad, s inkább csak az elsőnek befejezése. Aránytalanság a részekben, s be nem töltése a kimondott ígéretnek.

187. l. (12. besz.) leírván Noe bárkáját részletesen, Molnár János után, — a bárka szelelő lyukait talán elhagyhatta volna.

192. l. Hogy a vízözön több mint 20 ezermillió embert pusztított volna el, bárha szerző Silberschlagra (hol mondta?) hivatkozik, vagy határozottan sok, vagy mindenképen kétséges.

A 17. beszédben szerző Ábrahám, Sára és Ágár történetét tárgyalván, oly dolgokat említ, melyek nézetünk szerint kevésbé alkalmasak szószéki tárgyalásra. Ilyenek mellőzendők. Furesán esik hallani, ha kimentjük Sárát, hogy megengedi Ábrahámnak Ágár elvevését, sőt még kérte is rá. Jó, jó, de ez a theologusok elé való; világi közönség félre értheti. Hasonlóan a 20. beszédben a Sodoma veszedelmét megelőző, bűneikre vonatkozó adatokat tán nem alkalmas oly átlátszó fátyollal takarni. A sodomia, bármint kerülí szerző is, s nem is nevezi meg a bűn mibenlétét, de nagyon sejteti, hosszabban beszélvén felőle, sehogys sem alkalmas tárgy. *Nec nominentur in vobis.* Csakis a kényes tárgyra volt megjegyzésünk.

Még egyet. Az ószövetségnek az ujjal való összefüggése, a typosok magyarázása hálás tárgya a ker. hitszónoklatnak. Martin Konrád, az elhunyt paderborni püspök, egy kis munkácskájában igen ügyesen aknáztá ki e tárgyat, irván a két szövetség harmoniájáról. Szerző is némely helyen felette szerencsés kézzel alkalmazza e themát. Kérnénk a folytatásban mennél többet belőle.

Végül, őszinte, jóakaratu megjegyzéseinket megtevén, kérjük szerzőt, folytassa tárgyát, mindig tökéletesebben. Akarata, tehetsége, szorgalma van hozzá, — s hiszszük, a közönség is mind

jobban méltányolni fogja, arra valóban érdemes irodalmi tevékenységét.

És tegye ki az árat a mű ezimlapjára.

Böhm J. Commentarius historico-logicus capitis quinti S. Evangelii secundum Matthaeum, quem adobtinendum in alma ac celeberrima regia scientiarum universitate Budapestana terminatis examinibus rigorosis doctoris in ss. theologia gradum academicum exaravit Joannes Böhm, AD. Agriensis presbyter, et in lyceo aeppali Agriensi studii biblici u. f. et linguae hebraeae professor p. o. Agriae. 1880. 68 lap.

Szerző e kis latin munkájával, mely tudori felavatása alkalmából készült, lép először a nyilvánosság elé. Művének tárgya sz. Máté 5-ik fejezetének hermeneutikus fejtegetése, kiváló tekintettel a szöveg összefüggésére, s nyelvtani értelmezésére. Tehát nem annyira a szövegnek minden oldalú fejtegetése, mint inkább a nexus kifejtése, a közvetlen, szószerinti értelmezésnek felkarolása volt író czélja.

Hogy szerző ura tárgyának, hogy szép készültséggel bír arra, hogy továbbra is sikerrel működhessek, azt e kis inauguralis dissertatio-nak minden lapja tanúsítja.

Kiválóan érdekessé teszik e magyarázatot azon kérdések, melyekkel szerzőnek foglalkoznia kellett. Ilyenek a nyolcz boldogság, miképen értelmezendő a törvénynek Krisztus általi betöltése, a házasság felbonthatatlansága stb.

Az irány egyszerű, szépen tömör, a tárgyhöz alkalmazott.

Lapunk, mely kiválóan csak magyar termékekkel foglalkozik, szívesen említi meg e latin dolgozatot, azon hitben élvén, hogy szerzővel még a magyar nyelvű kath. theologiai s kivált hermeneutikai téren is fog később találkozhatni. Legalább készültsége van hozzá, a mi reményünket indokolttá teszi.

Irodalmi vegyesek.

— A pár év előtt Egerben megjelent „*A pap a világban*” című egyház-társadalmi munkának még meglevő példányait Pfeifer Ferdinánd budapesti könyvkereskedő bizományba vette át. A francia eredetit, mely után jelen mű átdol-

gozva és hazai viszonyainkhoz alkalmazva készült, egy előkelő francia katolikus világi irta, és Franciaországban rövid pár év alatt több kiadást ért. Nálunk is kivétel nélkül kedvezően fogadtatott, miként azt a lapok recenziói mutatták

és azon körülmény is igazolta, hogy nem egészen egy év alatt 400 példány kelt el belőle. A mű nem ephemer becsü, mert elvekre fektetett útmutatásai állandó értékkel bírnak. Különösen ajánlandó a növendékpapoknak és ifju áldozároknak; egyszersmind ugyanezek számára alkalmas ajándékul vagy jutalmul szolgálhat. Ára a 18 ivre terjedő műnek csupán 80 krajczár, mert szerző — ki köztudomás szerint nem más, mint P. E. egri kanonok ur, a török-szent-miklósi nőnevelde áldozatkész alapítója — csupán paptársainak javát tartva szem előtt, nem hogy írói tiszteletdíjra számított volna, sőt ellenkezőleg itt is áldozatot hozott.

— *Előfizetési felhívás* a „Porosz Egyházpolitikai Tárgyalások“ című műre. Az új porosz egyházpolitikai törvény parlamenti tárgyalása teljes képét tárja elé azon eszmeharcznak, mely az állami mindenhatóság és vallásellenes irányzat egyesülése folytán a kedélyeket izgalomban tartja. Valóságos csaták vivattak a porosz országgyűlésen legutóbb, melyekben ész, ékesszólás, igaz és hamis érvek szolgáltak fegyverekül és a melyekben a vallás hívei küzdöttek a vallástalansággal szövetkezett állami mindenhatóság érdekeltjeivel, a legszentebb emberi jogok és a lelkiismereti szabadság képviselői az anyagelviség és álcázott miniszteri önkény viadoraival. A gyakorlatban, parlamenti küzdőterén mérkőzött meg tehát eszme eszmével, elv elvvel, érv érvel, és e küzdelmet még nagyobbá teszi az, hogy a támadó védő is volt és viszont. Tagadhatatlanul nagy fontossággal bír a porosz országgyűlés legutóbbi egyházpolitikai vitája nemcsak a poroszországi, de az összes európai viszonyokra, kiváltképp pedig tanulságos az reánk, katolikusokra nézve. Amit annyi könyv, folyóirat és hirtlap egyenként szórványosan elméletileg tárgyal, azt a porosz egyház politikai vitában gyakorlatilag látjuk érvényesítve, amelyben a támadás és védelem, vád és czáfolat nem szakgatottan, de nyomban követi egymást és e tekintetben a polemikus érvek egész tárházát nyújtja. Látjuk, mint támadatik meg álcázva s nyíltan a katolikus egyház s vallás ugy lényegében, czéljában szervezetében, mint fejében, képviselőiben s híveiben; de látjuk azt is, hogy a védelem kiterjed mindezen intézményekre és részekre, még pedig oly meggyőző érveléssel s lelkes ékesszólással, hogy méltán páratlannak mondható a parlamentarismus terén. E fölötté ta-

nulságos parlamenti vitákat alólirott átültettem honi nyelvünkre, az összes előzményekre vonatkozó adatokat bevezetésül adván; főfigyelmet fordítottam az általános érdekű dolgokra, de a porosz viszonyokat sem hanyagolván el; a vezérszónokok beszédeit egész terjedelmükben közölván, az összes egyházpolitikai mozzanatokat kiemelvén, a kevésbé ismeretesekeket jegyzetekben foglalván és így kerekded s világos egészet nyujtván, melyhez képest a hirlapi tudósítások alig tizedrésznyi csonka töredéket képeznek. A díszes kiálltásu vaskos füzet még folyó július hóban fog megjelenni és előfizetési ára egy forint o. é., mely f. hó 20-ig alólirottához (Budapest, VIII. Or-utca 9. szám, II. emelet 14.) küldendő.

Csippék F.

— Megjelent a „*A legújabb kor története*“ című munka 4—5-dik füzeté következő tartalommal: A lengyel forradalom. A németországi mozgalom. A svajcezi és olaszországi mozgalom. A polgár királyság Franciaországban. A görög-orosz rendszer. Ferencz császár végévei és halála Gr. Széchenyi István. A reformok Angolországban. A 14 nyomtatott ivből 224 lapból álló két füzet ára csak 90 kr s a legközelebbi napokban fog a t. cz. előfizetőknek megküldetni. Egyuttal ismételtlen felkérem azokat, kiknek a mű első füzetét megtekintés végett megküldöttem s a művet megtartani nem akarják, ugyszintén azon főt. kerületi esperes urakat, kik azt a főt. egyházmegyei kormány által kerületeikben való köröztetés végett megkapták, sziveskedjenek ama füzetet az én költségemen bérmentetlenül nekem mielőbb visszaküldeni. Elemér. (Tórontálmegye.) *Szabó Ferencz*, plebános.

— *Válogatott magyar kath. egyházi beszédek gyűjteménye.* Az év minden vasárnapjára és minden ünnepére szerkesztette dr. Seidel Pál, pátkai plebános czim alatt egy 4 kötetből álló munka fog kiadatni. Az első kötet októberben fog megjelenni. A többi 3 kötet gyorsan fog utána következni. Mint halljuk, a mű: nem csak a katolikus hitszónokoknak, hanem általában minden művelt magyar embernek érdeklődési körébe vág. A mű szerkesztésében a czél az, hogy ne csak gyakorlati kézikönyvet nyujtson a szerző, hanem egyszersmind olyant, a mely a magyar katolikus hitszónoklati irodalomnak kis tükre gyanánt szolgáljon és irodalom-történeti szempontból is figyelemre méltó legyen. Nem csak az új, hanem

a legrégebb magyar katolikus hitszónokok jelesebb beszédeiből is közöl szerző olyanokat, melyek különösen megragadták figyelmét. A mű irodalomtörténeti és egyéb jegyzetekkel is el lesz látva. Az irodalomtörténeti adatok között, a katolikus hitszónoklat köréből több oly adatot fog közölni, a melyek még eddig ismeretlenek a sajtó terén. A mű ára 4 frt. A kik érdeklődnek e mű iránt, azoknak szíves megrendelését szerző mennél előbb kéri hozzája (Pátka, u. p. Lovasberény) küldeni. A mű utólag fizetendő.

— *Értesítés.* Az általam magyarított: „Katholikus alapelveken nyugvó, általános szentirási magyarázattan“ f. évi angusztnus hóban okvetlenül meg fog jelenni: tisztelettel kérem azért a kath. tudományos irodalom barátait, hogy jelen vállalatomat tömeges megrendeléseik által pártfogolni sziveskedjenek. A munka diszes kiállítása bizonyára meg fogja a t. előfizetők tetszését nyerni, tartalmáról pedig kezeskedik az, amit előfizetési felhívásomban elmondottam. E munkára, mely 15—17 ivre fog kiterjedni, 1 frt 50 krral, vagy hét (7) szentmise intentio elvállalásával lehet előjegyzést tenni. A t. előfizetők és intentiókra rendelők a munkát bérmentve kapják, az egyszerűen megrendelők pedig postai utánvét mellett. Szatmáron, augusztus 1-én, 1880. *Dr. Lessenyey Ferencz*, papneveldei hittanár.

— *Előfizetési felhívás* a „Jó pásztor“ című Egyházszónoklati folyóiratra. Mint az elvetett magnak a tavasz langyos lehelle, s mint a csecsemőnek a dajka gondos keze: oly szükséges az embernek az isteni ige. — E nélkül az államok nagy épülete is csak rozszalma gunyhó, melyet a féktelen indulatok csakhamar lángba lobbantanak. A vagy nem ezt bizonyítják-e a történelem könyvének számos lapjai? „Erköles nélkül állam nem létezhet.“ — halljuk számtalanszor a nemesen érzők ajkairól; már pedig mi az isteni ige, ha nem az erkölesség létesítője, és leggondosabb ápolója? Ugy van? Athat ez az emberi szíven, kiragadja a bűn posványából s új életet teremt belé, új életet! mely nyomoraiban is boldogítja! A hitlenség, ha mindent, de ha mindent képes volna is nyújtani az embernek, egyet, vagyis az élet zivatarai közt megnyugvást nem adhat soha. Miért is már maga a pogány Seneca is azt

mondja: Nulla sine Deo, mens bona est. — *Semina in corporibus humanis dispersa sunt: quae si bonus cultor excipit, similia organi prodeunt, et paria his, ex quibus orta sunt, surgunt: si malus, non aliter, quam humus sterilis ac palustris necat, ac deinde creat purgamenta pro frugibus.* (Epist. 72.) Tehát az isteni ige végtelen hasznát, s buzgó hirdetésének magasztos előnyeit vettem tekintetbe én is, midőn a szerkesztésem alatt meginduló „Jó pásztor“ című szónoklati folyóiratra hívom fel a főt. lelkeszkedő papság becses figyelmét. Hogy mennyiben fog folyóiratunk megfelelni a kívánalmaknak, annak meghatározását másokra bizom. Előre csak annyit kívánok megjegyezni, miszerint azt szellemileg oly férfiak támogatják, kiktől csakis magvas és válogatott beszédeket szoktunk olvasni. De ezenfelül rendelkezem egy-két elhunyt jeles szónok esztendőkre terjedő magvas sz. beszédeivel is, melyek, a bennök foglalt szép érveknél fogva mint már előre is hiszszük, szívesen fogadtatnak. Fogunk hozni különféle alkalmi beszédeket is! szóval oda fogunk törekedni, hogy a pártolást minden tekintetben kiérdemeljük. Azt is ígérjük, miszerint az émelygő dagályosságot, és az üres szóhalmazt kerülni fogjuk, de nem engedünk helyt ama egyszerűségnek sem, melyet konyhaságnak szoktunk nevezni. „Sint vestra eloquia casta et examinata“, leend jelszavunk. „A Jó Pásztor“ havonként fog megjelenni, — és pedig mindig egy hóval előbb, mint az egyes füzetekre szükség lenne. Az első füzet kivételesen már september vége felé szét fog küldetni. Előfizetési árak: egy évre 4 frt, fél évre 2 frt, negyedévre 1 frt. Az előfizetési kötelezettség azonban egy évre terjed, csakis azért nyitunk előfizetést negyedévre is, hogy folyóiratunk megszerzése még a legszerényebb körülmények között is könnyen eszközölhető legyen. Gyűjtőinknek 10 előfizető után egy tiszteletpéldánnyal szolgálunk. Mint-hogy sok felesleges számu példányt nyomatni nincs szándékunk, szeretettel felkérjük tehát a főt. lelkesz urakat, miszerint becses megrendeléseikkel mielőbb szerencséltessenek. Az előfizetések alólirotthoz, Rév-Komáromba küldendők. Isten velünk!

Rév-Komárom, jun. 13-án 1880.

Hajóssy Gy. Krizánt, hitszónok.

TARTALOM:

A Horányi-kör.

~ Szemle. Horváth János. A Szent irás és tiszta ész.

~ Böhm J. Commentarius. Irodalmi vegyesek.

A megrendelések teljesítésére ajánlja magát **Szolcsányi Gyula**, könyvkereskedő Egerben.

Nyomatott az érseki lye. könyvnyomdában, Egerben, 1880.